

جزوه آموزشی

ثبت طلاق

(جزوه اساتید)

به همراه پرسش و پاسخ‌های گروه آمادگی اختبار (۱۳۹۹)

بسم الله الرحمن الرحيم

جزوه اختبار طلاق

(جزوه اساتید)

به همراه پرسش و پاسخ‌های گروه آمادگی اختبار

زمستان ۱۳۹۹

با زمزمه اختبار مجدد برای سردفتران، به همت آقای مهدی توکلی عضو هیئت مدیره محترم کانون، در سال ۱۳۹۹ گروهی مجازی برای آمادگی اختبار طلاق ایجاد شد. با تلاش پیگیر ایشان، از اساتید محترم درخواست شد تا درباره مدخل‌های اصلی ثبت طلاق، مطالبی ارائه کنند. اساتید محترم نیز، موضوعات را پرورده و در اختیار سردفتران قرار دادند. پرسش و پاسخ‌هایی نیز در این میان شکل گرفت. مطالب آن گروه به صورت دسته بندی شده در این جزوه قرار گرفت. از نکات برجسته این جزوه که این است که برخی موضوعات که پیش از این به اختصار درباره آنها سخن گفته شده بود و نکات مبهمی در آنها وجود داشت، به صورت تفصیلی به آنها پرداخته شد، من جمله دادنامه، گواهی عدم بارداری و وضعیت مهریه. این مباحث به یکدست شدن رویه ثبتی سردفتران بسیار کمک می کند. برای ارج نهادن به کوشش اساتید محترم، نام این نوشته را «جزوه اساتید» نهادم. خدا به همه این عزیزان و جناب آقای مهدی توکلی که زحمت آن را کشیدند اجر بسیار عنایت فرماید و نور هدایت را بیش از این به دل ما بتاباند.

سید مجید حسینی دستجردی

فهرست

۱. کلیات آمادگی برای اختبار..... ۱
۲. ثبت طلاق..... ۴
۳. دادنامه طلاق..... ۶
۴. گواهی عدم بارداری..... ۱۷
۵. افراد و مدارک لازم برای ثبت طلاق..... ۲۲
۶. اخطار و نشر آگهی..... ۲۶
۷. وضعیت مهریه پس از انحلال نکاح..... ۳۰

مبحث اول: کلیات آمادگی برای اختبار

۱) استاد محمدرضا جلیلی

سران محترم که آمادگی شرکت در اختبار سردفتری طلاق حاضر شده‌اند، لازم است قبلاً از عناوین لازم اطلاع پیدا کنند و پس از مطالعه دقیق آمادگی لازم برای اختبار را به دست آورند انشاءالله تمام موارد لازم بری ثبت طلاق در این گروه بحث خواهد شد.

عناوین آمادگی برای اختبار

۱. مطالعه قانون مدنی در مورد طلاق مواد ۱۱۳۳ الی ۱۱۵۷ و ۱۰۹۲ و ۱۰۹۳
۲. مطالعه مجموعه بخشنامه‌های ثبتی در مقررات طلاق
۳. مطالعه قانون حمایت خانواده مصوب ۹۱ و آئین‌نامه آن
۴. مطالعه تحریرالوسیله حضرت امام (ره) بحث طلاق جهت آشنایی با احکام شرعی
۵. تسلط به صور مختلف صیغه طلاق
۶. مسلط به قرائت قرآن با تجوید و مخارج حروف

۲) استاد ابراهیمی

اگرچه آحاد سران محترم دفاتر ازدواج یکبار اختبار و مصاحبه حضوری را تجربه کرده‌اند اما تا نام آزمون و مصاحبه و اختبار به میان می‌آید ضمیر ناخودآگاه آدمی به نوعی به دنبال شرایطی می‌گردد تا بتواند مقداری سهل‌تر از این گذرگاه عبور کند.

اولین چیزی که باید مدنظر قرار گیرد و خواهد گرفت توکل به خدا هست و چنانچه مصلحت بر پذیرش در این آزمون باشد، شرایط آن را فراهم خواهد کرد اما از این رهگذر آمادگی لازم هم شرط اصلی است.

۱. باید سعی کرد خیلی ریلکس بود، چون تجربه چندان سختی نیست، اگر کمترین آمادگی را داشته باشید.
۲. هیئت اختبار متشکل از سه شخصیت حقوقی از سازمان ثبت حضور دارند و مدت زمان این اختبار جمعاً به ۱۵ دقیقه نمی‌رسد و حداقل ۳ یا ۴ سؤال بیشتر نمی‌پرسند و دو سؤال آن همان‌طور که عرض کردم یکی تلاوت قرآن کریم و دوم جاری نمودن صیغه طلاق (اصالتاً، وکالتاً و ...)

۳. اولین اقدامی که در مورد سنجش شما به کار گرفته می‌شود تلاوت یکی دو آیه از آیات نورانی قرآن کریم است که تلفظ و قرائت صحیح شما می‌تواند کمک شایان به پذیرفته شدن در این اختبار نماید.

۴. بدون تردید یکی از سؤالات جاری نمودن صیغه طلاق هست در یکی از انواع طلاق‌ها که لازم هست حتماً در این مورد خصوصاً توجه و عنایت بیشتری شود چراکه رکن اصلی در انتخاب فرد در این موضوع خیلی مؤثر هست.

۵. نکات پایانی عرایض بنده این است، اولویت در قوانین و مقررات مربوطه با توجه آیین‌نامه اجرایی و قانون ح خ به‌عنوان نصوص قانونی و در زمینه فقهی تحریر حضرت امام کتاب طلاق که اساساً از روی متن باید بخوانید و ترجمه کنید که این ترجمه نمودن یکی دو نکته فقهی هم در موضوع آن نهفته هست به‌طور مثال: جاری شدن صیغه طلاق با حضور و استماع عدلین و ...

۳) استاد نصرالله نوروز زاده

برای انتخاب و گزینش سردفتر ازدواج دو مرحله آزمون کتبی و شفاهی در نظر گرفته می‌شود که آزمون شفاهی، اصطلاحاً از عنوان اختبار استفاده می‌شود و برای تصدی سردفتری طلاق منحصرأً به آن اکتفا می‌شود. مرحله اختبار در مقایسه با آزمون کتبی از شرایط به‌مراتب آسان‌تری برخوردار است و می‌توان گفت کسی که به مرحله اختبار دعوت شده است عمده بلکه همه راه برای صدور ابلاغ وی هموار است.

در جلسه اختبار بسته به شرایط سازمان، حداقل ۳ نفر ممتحن حضور دارند که هر یک موضوع معینی را برای طرح سؤال مدنظر قرار می‌دهند و ممکن است با یکی دو سؤال ممتحنین پی به اطلاعات شخص متقاضی ببرند و او را پذیرش کنند و ممکن است، لازم بدانند سؤالات بیشتری مطرح کنند تا وضعیت علمی شخص معلوم شود. بنابراین حفظ خونسردی و تسلط و اعتمادبه‌نفس از درجه اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

عمده سؤالات مطروحه در خصوص:

۱. قرائت قرآن کریم و بیان مفاهیم
۲. متون فقهی نظیر تحریرالوسیله یا شرایع در حد قرائت متن و ترجمه و توضیح
۳. احکام شرعی مربوط به طلاق، نظیر طهر غیرموقعه، ایام عده و غیره....
۴. قوانین و مقررات مربوط به ازدواج و طلاق مذکور در قانون مدنی، قانون حمایت خانواده، قانون دفاتر اسناد رسمی.

۵. بخشنامه‌های ثبتی و آئین‌نامه‌های مربوطه؛ (بدیهی است در صورت وجود تسلط به بخشنامه‌ها و مقررات ثبتی، موارد شکلی در ثبت طلاق نظیر شرایط دادنامه برای ثبت، و مدارک لازم و تشریفات مربوطه روشن خواهند بود.)

۶. ضمناً یکی از قطعی‌ترین موارد مطروحه اجرای صیغه طلاق خواهد بود که پیشنهاد می‌کنم دوستان برای آشنایی با انواع مختلف صیغه، از منابعی نظیر کتاب صیغ العقود در این خصوص غافل نشوند.

توضیح لازم اینکه، مطالب مربوط به مواد قانونی و مقررات مربوط به طلاق جداگانه مورد بحث مستقل قرار خواهد گرفت به عون الله تعالی.

مبحث دوم: ثبت طلاق

استاد محمدرضا جلیلی

مدارک مورد نیاز سردفتر طلاق برای ثبت طلاق

۱. اخذ دادنامه (مجوز) طلاق که به امضا و مهر شعبه رسیده باشد
۲. اخذ گواهی قطعیت دادنامه
۳. اخذ اصالت دادنامه در صورت خدشه‌دار بودن دادنامه
۴. اخذ تست عدم بارداری
۵. شناسنامه و کارت ملی مطلقین
۶. سند ازدواج و یا رونوشت آن
۷. حضور زوجین، عدلین و معرف

انواع دادنامه طلاق

۱. دادنامه‌هایی که بنا به توافق زوجین و یا بنا به درخواست زوج صادر شوند **گواهی عدم امکان سازش** بوده و از تاریخ قطعیت سه ماه مهلت جهت ارائه به دفتر طلاق دارد و به محض ارائه به دفتر در این سه ماه و پس از ثبت در دفتر اندیکاتور سه ماه از تاریخ ورود جهت ثبت طلاق اعتبار پیدا می‌کند (ماده ۳۴ حمایت)
 ۲. دادنامه‌هایی که بنا به درخواست زوجه در موارد عسر حرج صادر می‌شود **حکم هستند** و از تاریخ قطعیت یا تاریخ ابلاغ رأی فرجامی ۶ ماه اعتبار برای ثبت طلاق دارند. (ماده ۳۳ حمایت).
- در بعضی از دادنامه‌ها که به درخواست زوجه است ولی در متن دادنامه با حضور زوج توافق می‌شود که در این صورت **گواهی محسوب شده** و ۳ ماه اعتبار دارد.

حضور زوجین

در گواهی عدم امکان سازش توافقی که وکالتی اعمال نشده باشد بدون حضور هر یک از طرفین قابل ثبت نیستند مگر در طلاق رجعی که عدم حضور زوجه مانع ثبت نیست به شرط واریزی حقوق زوجه توسط زوج، احکامی که در موارد عسر حرج صادر می‌شود (ترک نفقه-مجهول المکان-مفقودالاثرا بودن زوج) اگر در حکم الزام زوج به ثبت طلاق نموده باشد و وکالتی در کار نباشد بایستی با دو بار اخطاریه به زوج

یا یکبار آگهی در مجهول‌المکان و یا مفقود‌الاثار با اعمال تبصره ماده ۳۳ ق.ح.م.ای ق.ح.م.ای قابل ثبت است ولی اگر وکالتی در کار باشد (احراز وکالت ضمن عقد-وکالت رسمی -وکالت وکلای دادگستری در راستای اجرای حکم) نیازی به اخطار و آگهی نبوده و با وکالت زوجه اصالتاً و وکالتاً یا وکیل (در صورت داشتن اختیارات لازم) قابل ثبت است.

درباره اعتبار گواهی عدم امکان سازش و حکم طلاق

طبق ماده ۳۴ ق.ح.م.ای گواهی سه ماه مهلت پس از تاریخ ابلاغ رأی قطعی و یا قطعی شدن رأی مهلت دارد تا به دفترخانه مراجعه کنند اگر در این مدت گواهی به دفتر تسلیم شود باید در دفتر اندیکاتور ثبت شود و از تاریخ ورود به دفتر سه ماه مهلت برای ثبت طلاق دارند و طبق ماده ۲۰ آئین‌نامه اگر زوج پس از ارائه گواهی به دفتر گواهی مبنی بر درخواست اعسار و تقسیط از دادگاه را هم ارائه کند گواهی تا تعیین تکلیف اعسار به قوت خود باقی است که این مورد ابهام دارد و معلوم نیست پس از قطعیت دادنامه اعسار چند روز برای ثبت طلاق مهلت دارند که باید از سازمان استفسار شود ولی مدت اعتبار حکم طبق ماده ۳۳ ق.ح.م.ای شش ماه پس از ابلاغ رأی فرجامی و یا انقضای مهلت فرجام‌خواهی است و ورود به دفتر اندیکاتور نقشی در مهلت حکم ندارد.

مبحث سوم: دادنامه طلاق

استاد صمدی (نوشتن و تنظیم فایل صوتی از آقای چمران عمارجعفری)

تسلیم دادنامه (حکم یا گواهی عدم امکان سازش)

حکم: زوجه به استناد عسر و حرج دادخواست می دهد که در این صورت حکم طلاق صادر می شود.

اعتبار: ۶ ماه پس از تاریخ ابلاغ رأی فرجامی یا انقضای مهلت فرجام خواهی است (م ۳۳ ق ح خ)

گواهی عدم امکان سازش

۱. طلاق به درخواست زوج باشد
 ۲. طلاق به صورت توافقی باشد
 ۳. زوج به زوجه وکالت در طلاق داده است. (زوجه به استناد وکالت، دادخواست طلاق داده است که زوجه بر اساس وکالت نامه، وکیل انتخاب می کند و وکیل دادگستری در دادگاه جایگزین زوج می شود.)
- نظریه مشورتی: وقتی زوج به زوجه در دفتر اسناد رسمی وکالت در طلاق می دهد یعنی اینکه رضایت بر طلاق داشته است.

اعتبار: مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش برای تسلیم به دفتر رسمی ازدواج و طلاق، سه ماه پس از تاریخ ابلاغ رأی قطعی یا قطعی شدن رأی یا سه ماه از تاریخ تسلیم در دفتر رسمی طلاق است. (ماده ۳۴ ق.ح.خ)

ماده ۳۳: مدت اعتبار حکم طلاق، شش ماه پس از تاریخ ابلاغ رأی فرجامی یا انقضای مهلت فرجام خواهی است. هرگاه حکم طلاق از سوی زوجه به دفتر رسمی ازدواج و طلاق تسلیم شود، در صورتی که زوج ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ مراتب در دفترخانه حاضر نشود، سردفتر به زوجین ابلاغ می کند برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن در دفترخانه حاضر شوند. در صورت عدم حضور زوج و عدم اعلام عذر از سوی وی یا امتناع او از اجرای صیغه، صیغه طلاق جاری و ثبت می شود و مراتب به زوج ابلاغ می گردد. در صورت اعلام عذر از سوی زوج، یک نوبت دیگر به ترتیب مذکور از طرفین دعوت به عمل می آید.

تبصره: دادگاه صادرکننده حکم طلاق باید در رأی صادرشده بر نمایندگی سردفتر در اجرای صیغه طلاق در صورت امتناع زوج تصریح کند.

ماده ۳۴: مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش برای تسلیم به دفتر رسمی ازدواج و طلاق سه ماه پس از تاریخ ابلاغ رأی قطعی یا قطعی شدن رأی است. چنانچه گواهی مذکور ظرف این مهلت تسلیم نشود یا طرفی که آن را به دفترخانه رسمی طلاق تسلیم کرده است ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم در دفترخانه حاضر نشود یا مدارک لازم را ارائه نکند، گواهی صادرشده از درجه اعتبار ساقط است.

تبصره: هرگاه گواهی عدم امکان سازش صادرشده بر اساس توافق زوجین به حکم قانون از درجه اعتبار ساقط شود کلیه توافقاتی که گواهی مذکور بر مبنای آن صادر شده است ملغی می‌گردد.

شرایط دادنامه

در دادنامه‌های که صادر می‌شود باید قاضی که به ماده ۲۹ این قانون استناد می‌کند تکلیف تمام حقوق و حقوق زوجه را مشخص نماید بنابراین اگر سردفتر ملاحظه نماید که تکلیف یکی از موارد مشخص نشده باشد مکلف است مراتب را به استناد ماده مذکور از دادگاه استعلام نماید.

قطعییت دادنامه

اولین کار در زمان تسلیم دادنامه چک کردن تاریخ قطعییت دادنامه است چراکه مهلت ۳ یا ۶ ماهه باید مشخص شود بنابراین اگر در دادنامه قید به قطعییت دادنامه شده باشد نیازی به اخذ گواهی قطعییت نیست اما اگر در دادنامه قید شود که رأی صادره ظرف ۲۰ روز قابل تجدید نظرخواهی و ظرف ۲۰ روز هم قابل فرجام‌خواهی است و اشاره‌ای به قطعییت نباشد سردفتر مکلف به استعلام است و بعد از استعلام و اعلام تاریخ توسط دادگاه مهلت ۳ یا ۶ ماهه محاسبه می‌شود.

توجه؛ اگر چنانچه سردفتری بدون اخذ قطعییت دادنامه یا بدون اخذ گواهی عدم بارداری طلاق را به ثبت برساند تخلف کرده و مجازاتش سلب صلاحیت سردفتری است.

لزوم یا عدم لزوم حضور زوجین

اگر در دادنامه زوج به زوجه وکالت برای ثبت طلاق داده باشد و یا در دفتر اسناد رسمی زوجه از زوج وکالت در طلاق داشته باشد در این صورت اگر زوج حضور هم نداشته باشد سردفتر می‌تواند طلاق را ثبت کند اما وقتی که به استناد زوجه بر عسر و حرج، رأی صادر می‌شود در این صورت در دادنامه قید می‌شود که سردفتر مکلف هست به زوج اخطار نماید و اگر بعد از اخطار زوج حضور پیدا نکرد مجدداً یک اخطار دیگر داده می‌شود و حداقل فاصله اخطار باید یک هفته باشد که این یک هفته از زمان ابلاغ محاسبه می‌شود و اگر زوج حاضر نشد در این صورت سردفتر به نمایندگی از دادگاه که در دادنامه نوشته

شده است می‌تواند طلاق را ثبت نماید اما اگر در دادنامه به نمایندگی سردفتر اشاره نشده باشد سردفتر مکلف است از دادگاه استعلام و کسب تکلیف نماید که در اکثر موارد نمایندگی به خود سردفتر داده می‌شود.

توجه: اختطاریه باید حتماً به آدرس موجود در دادنامه ارسال شود.

در مواردی حکم طلاق صادر می‌شود و درحالی‌که زوج مجهول‌المکان است که در این صورت وظیفه سردفتر این است که از طریق نشر آگهی در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار با هزینه درخواست‌کننده اختطاریه صادر نماید و در صورت عدم حضور زوجه اگر نمایندگی سردفتر در دادنامه قید شده باشد می‌تواند طلاق را ثبت نماید و بعد از ثبت نیز باز از طریق نشر آگهی به اطلاع زوج رسانده شود و یک نسخه از آن را در بایگانی نگه دارد.

قوانین مربوطه

ماده ۲۴ ثبت طلاق و سایر موارد انحلال نکاح و نیز اعلام بطلان نکاح یا طلاق در دفاتر رسمی ازدواج و طلاق حسب مورد پس از صدور گواهی عدم امکان سازش یا حکم مربوط از سوی دادگاه مجاز است. بنابراین بدون صدور گواهی از سوی دادگاه تخلف صورت می‌گیرد ماده ۲۵ در صورتی که زوجین متقاضی طلاق توافقی باشند، دادگاه باید موضوع را به مرکز مشاوره خانواده ارجاع دهد. در این موارد طرفین می‌توانند تقاضای طلاق توافقی را از ابتدا در مراکز مذکور مطرح کنند. در صورت عدم انصراف متقاضی از طلاق، مرکز مشاوره خانواده موضوع را با مشخص کردن موارد توافق جهت اتخاذ تصمیم نهایی به دادگاه منعکس می‌کند.

ماده ۲۶ در صورتی که طلاق، توافقی یا به درخواست زوج باشد، دادگاه به صدور گواهی عدم امکان سازش اقدام و اگر به درخواست زوجه باشد، حسب مورد، مطابق قانون به صدور حکم الزام زوج به طلاق یا احراز شرایط اعمال وکالت در طلاق مبادرت می‌کند.

ماده ۲۷ در کلیه موارد درخواست طلاق، به جز طلاق توافقی، دادگاه باید به منظور ایجاد صلح و سازش موضوع را به داوری ارجاع کند. دادگاه در این موارد باید با توجه به نظر داوران رأی صادر و چنانچه آن را نپذیرد، نظریه داوران را با ذکر دلیل رد کند.

ماده ۲۸ پس از صدور قرار ارجاع امر به داوری، هریک از زوجین مکلف‌اند ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ یک نفر از اقارب متأهل خود را که حداقل سی سال داشته و آشنا به مسائل شرعی و خانوادگی و اجتماعی باشد به عنوان داور به دادگاه معرفی کنند.

تبصره ۱ محارم زوجه که همسرشان فوت کرده یا از هم جدا شده باشند، در صورت وجود سایر شرایط مذکور در این ماده به عنوان داور پذیرفته می‌شوند.

تبصره ۲ در صورت نبود فرد واجد شرایط در بین اقارب یا عدم دسترسی به ایشان یا استنکاف آنان از پذیرش داوری، هریک از زوجین می‌توانند داور خود را از بین افراد واجد صلاحیت دیگر تعیین و معرفی کنند. در صورت امتناع زوجین از معرفی داور یا عدم توانایی آنان دادگاه، خود یا به درخواست هر یک از طرفین به تعیین داور مبادرت می‌کند.

ماده ۲۹ دادگاه ضمن رأی خود با توجه به شروط ضمن عقد و مندرجات سند ازدواج، تکلیف جهیزیه، مهریه و نفقه زوجه، اطفال و حمل را معین و همچنین اجرت‌المثل ایام زوجیت طرفین مطابق تبصره ماده ۳۳۶ قانون مدنی تعیین و در مورد چگونگی حضانت و نگهداری اطفال و نحوه پرداخت هزینه‌های حضانت و نگهداری تصمیم مقتضی اتخاذ می‌کند. همچنین دادگاه باید با توجه به وابستگی عاطفی و مصلحت طفل، ترتیب، زمان و مکان ملاقات وی با پدر و مادر و سایر بستگان را تعیین کند. ثبت طلاق موکول به تأدیه حقوق مالی زوجه است. طلاق در صورت رضایت زوجه یا صدور حکم قطعی دایر بر اعسار زوج یا تقسیط محکوم به نیز ثبت می‌شود. درهرحال، هرگاه زن بدون دریافت حقوق مذکور به ثبت طلاق رضایت دهد می‌تواند پس از ثبت طلاق برای دریافت این حقوق از طریق اجرای احکام دادگستری مطابق مقررات مربوط اقدام کند. (تفسیر آقای صمدی: بنابراین اگر در دادنامه یکی از موارد مذکور تعیین نشده باشد سردفتر مکلف است با استعلام از دادگاه کسب تکلیف نماید)

ماده ۳۰ در مواردی که زوجه در دادگاه ثابت کند به امر زوج یا اذن وی از مال خود برای مخارج متعارف زندگی مشترک که بر عهده زوج است هزینه کرده و زوج نتواند قصد تبرع زوجه را اثبات کند، می‌تواند معادل آن را از وی دریافت نماید.

ماده ۳۱ ارائه گواهی پزشکی ذی‌صلاح در مورد وجود جنین یا عدم آن برای ثبت طلاق الزامی است، مگر آنکه زوجین بر وجود جنین اتفاق نظر داشته باشند.

ماده ۳۲ در مورد حکم طلاق، اجرای صیغه و ثبت آن حسب مورد منوط به انقضای مهلت فرجام‌خواهی یا ابلاغ رأی فرجامی است.

ماده ۳۳ مدت اعتبار حکم طلاق شش ماه پس از تاریخ ابلاغ رأی فرجامی یا انقضای مهلت فرجام‌خواهی است. هرگاه حکم طلاق از سوی زوجه به دفتر رسمی ازدواج و طلاق تسلیم شود، در صورتی که زوج ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ مراتب در دفترخانه حاضر نشود، سردفتر به زوجین ابلاغ می‌کند برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن در دفترخانه حاضر شوند. در صورت عدم حضور زوج و عدم اعلام عذر از سوی وی یا امتناع او از اجرای صیغه، صیغه طلاق جاری و ثبت می‌شود و مراتب به زوج ابلاغ می‌گردد. در صورت اعلام عذر از سوی زوج، یک نوبت دیگر به ترتیب مذکور از طرفین دعوت به عمل می‌آید.

تبصره: دادگاه صادرکننده حکم طلاق باید در رأی صادرشده بر نمایندگی سردفتر در اجرای صیغه طلاق در صورت امتناع زوج تصریح کند. بنابراین در صورتی که در دادنامه اشاره‌ای به نمایندگی سردفتر نشده باشد سردفتر مکلف است در این خصوص با استعلام از دادگاه کسب تکلیف نماید.

ماده ۳۴ مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش برای تسلیم به دفتر رسمی ازدواج و طلاق سه ماه پس از تاریخ ابلاغ رأی قطعی یا قطعی شدن رأی است. چنانچه گواهی مذکور ظرف این مهلت تسلیم نشود یا طرفی که آن را به دفترخانه رسمی طلاق تسلیم کرده است ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم در دفترخانه حاضر نشود یا مدارک لازم را ارائه نکند، گواهی صادرشده از درجه اعتبار ساقط است.

تبصره هرگاه گواهی عدم امکان سازش صادرشده بر اساس توافق زوجین به حکم قانون از درجه اعتبار ساقط شود کلیه توافقاتی که گواهی مذکور بر مبنای آن صادر شده است ملغی می‌گردد.

ماده ۳۵ هرگاه زوج در مهلت مقرر به دفتر رسمی ازدواج و طلاق مراجعه و گواهی عدم امکان سازش را تسلیم کند، در صورتی که زوجه ظرف یک هفته در دفترخانه حاضر نشود سردفتر به زوجین اخطار می‌کند برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن در دفترخانه حاضر شوند. در صورت عدم حضور زوجه صیغه طلاق جاری و پس از ثبت به وسیله دفترخانه مراتب به اطلاع زوجه می‌رسد.

تبصره: فاصله بین ابلاغ اخطاریه و جلسه اجرای صیغه در این ماده و ماده ۳۴ این قانون نباید از یک هفته کمتر باشد. در مواردی که زوج یا زوجه مجهول‌المکان باشند، دعوت از شخص مجهول‌المکان از طریق نشر آگهی در جراید کثیرالانتشار یا هزینه درخواست‌کننده به وسیله دفترخانه به عمل می‌آید.

(بعد از ثبت طلاق مراتب جهت ابلاغ به زوج مجهول‌المکان دوباره از طریق نشر آگهی انجام می‌شود و یک نسخه در بایگانی دفتر نگهداری می‌شود.)

ماده ۳۶ هرگاه گواهی عدم امکان سازش بنا بر توافق زوجین صادر شده باشد، در صورتی که زوجه بنا بر اعلام دادگاه صادرکننده رأی و یا به موجب سند رسمی در اجرای صیغه طلاق وکالت بلاعزل داشته باشد، عدم حضور زوج، مانع اجرای صیغه طلاق و ثبت آن نیست.

ماده ۳۷ اجرای صیغه طلاق با رعایت جهات شرعی در دفترخانه یا در محل دیگر و با حضور سردفتر انجام می‌گیرد.

ماده ۳۸ در طلاق رجعی، صیغه طلاق مطابق مقررات مربوط جاری و مراتب صورت جلسه می‌شود ولی ثبت طلاق منوط به ارائه گواهی کتبی حداقل دو شاهد مبنی بر سکونت زوجه مطلقه در منزل مشترک تا پایان عده است، مگر این که زن رضایت به ثبت داشته باشد. در صورت تحقق رجوع، صورت جلسه طلاق ابطال و در صورت عدم رجوع صورت جلسه تکمیل و طلاق ثبت می‌شود. صورت جلسه تکمیل شده به امضای سردفتر، زوجین یا نمایندگان آنان و دو شاهد طلاق می‌رسد. در صورت درخواست زوجه، گواهی اجرای صیغه طلاق و عدم رجوع زوج به وی اعطاء می‌شود. در هر حال در صورت انقضای مدت عده و عدم احراز رجوع، طلاق ثبت می‌شود. (اخذ گواهی سکونت از زوجه)

ماده ۳۹ در کلیه موارد، قطعی و قابل اجرا بودن گواهی عدم امکان سازش یا حکم طلاق باید از سوی دادگاه صادرکننده رأی نخستین گواهی و هم‌زمان به دفتر رسمی ازدواج و طلاق ارائه شود.

(در صورتی که قطعیت یا قابل اجرا بودن در دادنامه ذکر نشده باشد سردفتر مکلف است که قطعیت یا قابل اجرا بودن دادنامه را از دادگاه استعلام نماید.)

۲) گواهی عدم بارداری

برخی از دادگاه‌ها در زمان رسیدگی به پرونده گواهی عدم بارداری را اخذ و بعداً اعلام رأی می‌نمایند (در قانون قید شده است که سردفتر گواهی عدم بارداری را از زوجه اخذ نماید) در این صورت سردفتر می‌تواند کپی برابر اصل آن گواهی را اخذ نماید و مجدداً به پزشک جهت اخذ گواهی بارداری ارجاع ندهد. اما اگر در دادنامه نوشته شود که سردفتر مکلف به اخذ گواهی عدم بارداری است در این صورت باید زوجه به آزمایش جهت اخذ گواهی ارجاع داده شود.

برخی از بازرسان معتقدند گواهی عدم بارداری باید از پزشکی قانونی اخذ شود ولی برخی قائل‌اند که از آزمایشگاه‌های خصوصی هم می‌توان این گواهی را گرفت، به شرطی که توسط پزشک معتبر تأیید و به صورت فارسی نوشته شود که زوجه باردار نیست.

ماده ۳۱ ارائه گواهی پزشک ذی صلاح در مورد وجود جنین یا عدم آن برای ثبت طلاق الزامی است، مگر آنکه زوجین بر وجود جنین اتفاق نظر داشته باشند.

پرسش و پاسخ (پاسخ‌ها از استاد صمدی)

۱. در فرضی که زوجه وکیل در طلاق با بذل تمام حقوق خود باشد اما قاضی به این نکته توجه نداشته باشد و زوجه به دفتر طلاق برای ثبت طلاق مراجعه نماید، اگر زوجه با توجه به وکالتی که دارد نه با توجه به رأی دادگاه، حاضر باشد تمامی حقوق خود را ببخشد در این صورت آیا ثبت طلاق اشکال دارد؟

دوره وجود دارد. راه اول؛ به دادگاه مراجعه کند و تقاضای اصلاح دادنامه را از شعبه بخواهد که البته قاضی به جهت فراغت از دادرسی و قطعی شدن دادنامه نمی‌تواند در دادنامه تغییراتی ایجاد کند و مورد مشمول موارد اصلاحی نیز نیست فلذا عملاً رأی صادره قابل اجرا نیست و عقیم می‌ماند.

راه حل دوم؛ زوجه در یکی از دفاتر اسناد رسمی حاضر و کل مهریه خود را بذل و یا زوج را ابراء کند، در این صورت سردفتر می‌تواند به استناد سند بذل یا ابراء که مطابق با وکالتنامه است، طلاق را ثبت کند.

۲. چرا برخلاف ازدواج، طلاق را باید با حکم دادگاه ثبت کرد؟

ثبت طلاق، الزامی است، لذا بجای تنفیذ که الزامی به ثبت ندارد، محاکم خانواده رأی بر اثبات طلاق یا الزام به ثبت طلاق صادر می‌کنند که در اولی سردفتر تکلیفی ندارد ولی در دومی سردفتر مکلف به ثبت

است، درست مثل اثبات زوجیت و الزام به ثبت ازدواج. لازم است یادآوری کنم رأی تنفیذ و اثبات زوجیت یا طلاق اعلامی است نه تأسیسی. اما الزام به ثبت ازدواج و طلاق تأسیسی است و ثبت آن الزامی است و مهلتی بر آن متصور نیست برخلاف حکم طلاق و گواهی عدم امکان سازش که مهلت ۶ ماهه و ۳ ماهه تعیین شده است. سردفتر مکلف است به محض تسلیم دادنامه آن را وارد اندیکاتور کند و رسیدی مشتمل بر تاریخ، شماره و مدارک دریافتی، تسلیم ذی‌نفع نماید.

۳. از نظر محتوا و متن نسبت به وظیفه سردفتر آیا فرقی میان حکم طلاق و گواهی عدم امکان سازش هست؟ دادنامه‌ها از نظر محتوا و متن متفاوتند؛ اما وجه اشتراک و افتراق دارند. اشتراکشان در تعیین تکلیف حقوق زوج، گواهی عدم بارداری و... است و افتراقشان در استناد به عسروحرج یا توافقی یا وکالت است. سردفتر در حکم طلاق تکالیفی چون اخطار و نشر آگهی دارد؛ اما در طلاق توافقی ندارد.

۴. در حکم طلاق یا گواهی عدم امکان سازش، قاضی باید از نظر محتوا چه نکاتی را قید کند، که در غیر این صورت سردفتر موظف است از شعبه استعلام نماید؟

در حکم طلاق باید به «عسروحرج» استناد شود اما در گواهی عدم امکان، به توافق یا وکالت استناد می‌شود.

۵. مدت زمان شش‌ماهه و سه‌ماهه اعتبار حکم یا گواهی از چه زمانی شروع می‌شود؟ قطعیت دادنامه؟ (گذشت فرجه اعتراض) اعلام قطعیت دادنامه؟ (شاید ۱ ماه بعد از قطعیت از شعبه استعلام شود) قطعیت دادنامه از زمان اتمام فرجه‌های اعتراض به رأی یا اسقاط حق اعتراض آغاز می‌شود.

۶. از لحاظ شکلی چه نکاتی باید در «حکم» یا «گواهی» رعایت شود؟ امضاء قاضی؟ مهرشعبه؟ امضاء زوجین؟ تاریخ دادنامه؟ عنوان دادنامه؟ حکم یا گواهی؟ آدرس و مشخصات زوجین؟ و... شرایط شکلی دادنامه: شماره، تاریخ دادنامه، کلاسه، بایگانی، فرم دادگستری، مهر برابر با اصل با امضای مدیردفتر.

۷. اگر موردی از موارد لازم‌الذکر در دادنامه ذکر نشود تکلیف سردفتر چیست؟

سردفتر مکلف به استعلام است، مخصوصاً ماده ۲۹ و ۳۱ ق ح خ.

۸. اگر کلمه‌های در دادنامه اشتباه تایپی داشته باشد یا مخدوش باشد یا با خودکار اضافه شود تکلیف سردفتر چیست؟

مراتب در صورت موثر بودن از شعبه استعلام می‌شود، در غیر این صورت از طریق سامانه، دادنامه قابل رویت خواهد بود.

۹. آیا دادنامه حتماً باید تاپی باشد یا امکان دستنویس بودن آن نیز در برخی شهرها وجود دارد؟
دادنامه‌ها اغلب تاپی است و به ندرت به صورت کلیش‌های است که موارد متغیر با خودکار نوشته می‌شود.

۱۰. اگر موردی نیاز به استعلام باشد، چه کسی باید برگه استعلام را به دادگاه ببرد، ارباب رجوع یا سردفتر؟
طبق رویه استعلام توسط ذی نفع انجام می‌شود؛ اما قانوناً تکلیف سردفتر است.

۱۱. در مورد سوال قبل اگر شعبه دادگاه با دفترخانه فاصله چندصد کیلومتری داشته باشد تکلیف چیست؟
تفاوتی ندارد در هر صورت باید انجام شود و دوری راه، رافع مسئولیت نیست.

۱۲. از لحاظ شکلی چه نکاتی باید در «گواهی قطعیت» رعایت شود؟
معمولاً طی نامه در فرم اداری و گاهی در نسخه دادنامه مراتب قطعیت گواهی و مهر و امضاء می‌شود.

۱۳. متن استعلام گواهی قطعیت دادنامه چگونه نوشته می‌شود؟
ریاست محترم شعبه...

با سلام

احتراماً در راستای اجرای دادنامه شماره... مورخه... باموضوع... مستدعی است نسبت به قطعیت دادنامه صادره اظهار نظر و نتیجه را جهت بهره‌برداری ثبتی به این دفترخانه اعلام فرمایید. باتشکر و تجدید احترام.
سردفتر طلاق شماره...

۱۴. طلاق توافقی حکم است یا گواهی عدم امکان سازش؟
توافقی است. در کل طلاق به درخواست زوج «گواهی» است و طلاق به درخواست زوجه به استناد عسرو حرج «حکم» است.

۱۵. تکلیف سردفتر در زمان تحویل دادنامه به دفتر چیست؟
سردفتر مکلف است مدارک را به همراه دادنامه اخذ و وارد اندیکاتور کند و رسیدی مشتمل بر اقلام دریافتی با ذکر تاریخ و شماره به ذی نفع تسلیم کند.

۱۶. روز قطعیت و روز اجرای دادنامه آیا داخل در فرجه قانونی هستند؟
خیر، ارتباطی به مهلت ندارند.

۱۷. اگر بعد از تحویل دادنامه به دفتر، ارباب رجوع درخواست استرداد دادنامه را کند، تکلیف سردفتر با توجه به لازم الاجرا بودن آراء دادگاه‌ها چیست؟

قاعدتاً سردفتر بعد از ورود به دفتر و ثبت اندیکاتور نمیتواند مدارک را تحویل ذی‌نفع دهد اما رویه غیر از این است.

۱۸. اگر زوجه ادعا کند دادنامه مفقود شده است، آیا لازم است سردفتر از دادگاه درخواست صدور رونوشت کند یا به درخواست ارباب رجوع، دادگاه رونوشت را تحویل می‌دهد؟

ذی‌نفع می‌تواند از طریق سامانه ثنا نسخه دیگری پرینت بگیرد و در شعبه، مهر برابر اصل زده و تحویل دفترخانه دهد.

۱۹. آیا داشتن دفتر اندیکاتور برای سردفتر طلاق، تکلیف قانونی است؟

در قانون حمایت صراحتاً قید شده است که سردفتر باید رسید دریافت دادنامه را به ذی‌نفع تسلیم کند، همچنین محاسبه مهلت‌ها صرفاً با تاریخ و شماره اندیکاتور و جاهت قانونی پیدا می‌کند و اگر نباشد ممکن است مورد تعرض قرار گیرد و ایضاً وجود دفتر اندیکاتور در تمام مراجع اداری و قضایی از ملزومات است، لذا وجود دفتر اندیکاتور ضروری و تکلیف است.

۲۰. پس از اخذ «حکم الزام به ثبت طلاق» از دادگاه، اگر زوجه غایب و زوج حاضر باشد و تکلیف حقوق مالی زوجه در دادنامه مشخص شده باشد (ابراء و بذل کلیه حقوق مالی توسط زوجه مستنداً به مفاد طلاق‌نامه شرعی)، آیا بدون حضور زوجه طلاق قابل ثبت است؟

دادگاه نمی‌تواند به استناد طلاق‌نامه شرعی و بدون حضور زوجه بذل یا ابراء را احراز کند، مگر به استناد اقرارنامه رسمی، بنابراین اگر به هر دلیلی فرض را بر این بگذاریم که دادگاه به هر نحوی احراز نموده باشد، در این حالت سردفتر مکلف است به زوجه اخطار کند تا ظرف مهلت تعیین شده گواهی عدم بارداری را به دفتر تسلیم و نسبت به ثبت هم حاضر شود. اگر زوجه حاضر نشد سردفتر مراتب را به دادگاه اعلام و کسب تکلیف می‌کند، در اغلب موارد دادگاه دستور ثبت بدون گواهی را صادر می‌کند.

۲۱. نظر به تکلیف مقرر در ماده ۳۹ و توجهاً به اطلاق آن در کلیه احکام و گواهی‌ها (حتی در فرض صدور در دیوانعالی)، آیا صدور گواهی قطعیت و لازم‌الاجرا بودن توسط دادگاه نخستین لازم و ضروری است؟ (ماده ۳۹: در کلیه موارد، دادگاه صادرکننده رأی نخستین، باید قطعیت و قابل اجراء بودن گواهی عدم امکان سازش یا حکم طلاق را گواهی کند و همزمان به دفتر رسمی ازدواج و طلاق ارائه شود.)

پاسخ استاد مظفری: چند نکته در این تکلیف قانونی نهفته است؛ نکته اول) ممکن است رأی قطعی شده باشد ولی به دلیلی قابل اجرا نباشد، نظیر انقضای مهلت اعتبار یا تقاضای اعاده دادرسی. نکته دوم) هرچند در قواعد عمومی رأی دیوانعالی کشور قطعی و غیر قابل اعتراض است ولی از آنجاکه ق ح خ قانون خاص تلقی می‌شود، در نتیجه نمی‌توان قانون عام را بر قانون خاص تسری داد و باید مطابق آن عمل کرد.

۲۲. ماده ۳۴ ق ح خ، مقرر کرده است که مهلت اعتبار گواهی ۳ ماه از تاریخ قطعیت آن است، اما در خصوص شق دوم ماده که از تاریخ تسلیم به دفترخانه ۳ ماه برای ثبت مهلت دارد، سردفتر در مواجهه با این مورد چگونه عمل خواهد کرد، تسلیم و رسید دادنامه به چه نحوی انجام می‌گیرد؟

«گواهی عدم سازش» از روز قطعیت ۳ ماه مهلت دارد تا به دفترخانه تسلیم شود. از روزی که به دفتر تسلیم گردید سردفتر موظف است ورود گواهی را در دفتر اندیکاتور ثبت و با مهر مخصوص، ورود به دفتر را در دادنامه ممهور و یک برگ رسید دادنامه را به طرف تحویل دهد. از این تاریخ مجدداً ۳ ماه فرصت برای ثبت طلاق پیدا می‌کند که در این مدت باید ثبت شود. لازم به ذکر است هنگام ثبت باید رسید را تحویل بگیریم و بایگانی کنیم.

۲۳. جناب جلیلی فرمودید بعضی دادنامه‌ها در دفتر اندیکاتور ثبت می‌شوند، چرا بقیه ثبت نمی‌شوند؟ گواهی عدم امکان سازش سه ماه اعتبار دارد و از تاریخ تسلیم آن به دفترخانه سه ماه دیگر مهلت داده می‌شود پس نیاز است که در دفتر اندیکاتور ثبت شود تا سه ماه مهلت دوم مشخص شود، اما در حکم اینگونه نیست، از تاریخ قطعیت حکم شش ماه اعتبار دارد، چه ثبت اندکاتور بشود چه نشود یعنی مهلتی بر آن افزوده نمی‌شود.

ماده ۳۴ قانون حمایت خانواده ۱۳۹۱

مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش برای تسلیم به دفتر رسمی ازدواج و طلاق سه ماه پس از تاریخ ابلاغ رأی قطعی یا قطعی شدن رأی است. چنانچه گواهی مذکور ظرف این مهلت تسلیم نشود یا طرفی که آن را به دفترخانه رسمی طلاق تسلیم کرده است ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم در دفترخانه حاضر نشود یا مدارک لازم را ارائه نکند، گواهی صادرشده از درجه اعتبار ساقط است.

تبصره هرگاه گواهی عدم امکان سازش صادرشده بر اساس توافق زوجین به حکم قانون از درجه اعتبار ساقط شود کلیه توافقاتی که گواهی مذکور بر مبنای آن صادر شده است ملغی می‌گردد.

ورود به دفتر اندیکاتور

در مورخه دادنامه شماره توسط
آقای/بانو به دفتر واصل و تحت شماره در
دفتر اندیکاتور ثبت گردید.

سردفتر ازدواج شماره..... و طلاق شماره.....

توجه: لازم است در مهلت مقرر نسبت به ارائه مدارک مربوطه و ثبت اقدام
نمائید. در صورت عدم مراجعه در مهلت مقرر و انقضای مهلت دادنامه
سردفتر مسئول نخواهد بود. لطفاً هنگام ثبت طلاق این برگه را همراه داشته
باشید.

ورود به دفتر اندیکاتور (مخصوص دفترخانه)

در مورخه دادنامه شماره..... توسط آقای
/بانو..... به دفتر واصل و تحت شماره در
دفتر اندیکاتور ثبت گردید.

سردفتر ازدواج شماره..... و طلاق شماره.....

مبحث چهارم: گواهی عدم بارداری

استاد ابراهیمی

یکی از مدارکی که "باید" در بایگانی هر طلاق و وجود داشته باشد، «گواهی عدم بارداری» است. مستندات قانونی: ماده ۳۱ قانون حمایت خانواده، مصوب سال ۹۱ و ماده ۵۹ آییننامه اجرایی همان قانون.

ضمانت اجرایی مادتين مذکور: به موجب ماده ۵۶ قانون حمایت خانواده، ثبت طلاق بدون اخذ گواهی عدم بارداری موجب سلب صلاحیت دائم سردفتر از سردفتری طلاق است.

حالا با توجه به اهمیت موضوع تکلیف سردفتر مشخص است.

ماده ۵۹ آییننامه اجرایی اشعار دارد که: «سردفتر مکلف است گواهی معتبر پزشک متخصص یا پزشک قانونی در مورد وجود جنین یا عدم آن را از متقاضی طلاق اخذ و مفاد آن را در سند و دفتر ثبت طلاق ذکر کند و چنانچه زوجین بر وجود جنین اتفاق نظر داشته باشند، درج اقرار آنها در سند طلاق و ثبت دفتر الزامی است».

با توجه به تکلیف تعیین شده طبیعی است سوالات کاربردی ایجاد شود که برای اختبار نیز می تواند مفید باشد.

۱. منظور از پزشک متخصص مد نظر قانونگذار کیست؟ این گواهی از کجا باید اخذ گردد؟

پزشکی قانونی، پزشک متخصص زنان و زایمان، آزمایشگاه‌های مجاز که تحت نظارت پزشک متخصص اداره می شود از مصادیق مورد نظر قانونگذار محترم تلقی می شوند.

۲. آیا اعتبار گواهی عدم بارداری مقید به زمان است یا محدودیتی ندارد؟

قانون و آییننامه اجرایی درخصوص مدت اعتبار گواهی عدم بارداری ساکت است و نص صریحی بابت مدت اعتبار آن وجود ندارد؛ اما آنچه در حال حاضر به عنوان عرف و رویه ثبتی قابل اجراست، مدت یک ماهه برای آن تعیین شده است و به آن عمل می شود.

۳. آیا ذکر بارداری یا عدم بارداریِ زوجه در متن دادنامه، این تکلیف را از عهده سردفتر ساقط می کند؟

اگر در متن دادنامه تصریح شده باشد که زوجه باردار است، در چنین فرضی تکلیف سردفتر ساقط است و نیاز به اخذ گواهی عدم بارداری نیست؛ اما اگر در متن دادنامه قید شده باشد: «زوجه باردار نیست»

اگرچه زوجه حتماً گواهی عدم بارداری را به دادگاه ارائه نموده ولی تکلیف سردفتر را از این حیث ساقط نمی‌کند و نیاز به اخذ گواهی عدم بارداری است.

۴. اگر زوجه گواهی معتبر «بارداری» را به دفتر ارائه کرد، تکلیف چیست؟

سردفتر طلاق باید مراتب بارداری زوجه را در شرح سند طلاق قید و به امضاء زوجین برساند. اگر اختلافی هم در این رابطه بین زوجین وجود داشت باید از دادگاه کسب تکلیف کرد.

۵. آیا گواهی عدم بارداری که توسط سردفتری اخذ گردیده می‌تواند مناط اعتبار برای سایر دفاتر طلاق

باشد؟ مثلاً بنده گواهی طلاق را گرفتم ولی زوجه قصد دارد طلاق خود را در دفتر دیگری ثبت کند،

آیا این گواهی می‌تواند برای سردفتر دیگر قابل اعتنا باشد یا باید حتماً راساً اقدام به این کار نماید؟

چنانچه در مدت اعتبار یک ماهه باشد، معتبر و اعتبار آن سراسری است.

۶. آیا در طلاق های بائن غیرمدخوله و یائسه، گواهی عدم بارداری لازم است؟

درخصوص چنین طلاق‌هایی اخذ گواهی عدم بارداری، سالبه به انتفاء موضوعه است و نیاز نیست.

۷. چنانچه زوجه مجهول‌المکان باشد یا با وجود ابلاغ اخطاریه از ارائه گواهی امتناع نماید تکلیف

سردفتر چیست؟

اگر چه قانونگذار در این مورد تمهیداتی اتخاذ نموده اما تکلیف سنگینی برای ضمانت اجرای ماده ۳۱ ق ح خ و ماده ۵۹ آیین نامه اجرایی پیش‌بینی کرده که موجب سلب صلاحیت سردفتر می‌گردد، لذا اصلح است سردفتر در چنین فرضی از دادگاه کسب تکلیف کند.

مطالب درحد بضاعتی که داشتم و مورد نیاز دوستان بود به شیوهای که راحت قابل برداشت باشد ارائه گردید. چنانچه جایی نقصانی در مطالب بود ان شاء الله که سایر اعزه و اساتید محترم تکمیل فرمایند. ضمناً نمونه‌های از تصویر «گواهی عدم بارداری» ضمیمه می‌گردد البته شکل ظاهری آن می‌تواند در هر استان به نوع خاصی باشد ولی در ماهیت با هم تفاوتی ندارند.

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه درباره گواهی عدم بارداری (نظریه شماره ۷/۹۲/۲۲۲۶ مورخ ۹۲/۱۱/۲۰):
ماده ۳۱ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱ که ارائه گواهی پزشکی ذی صلاح را در مورد وجود یا عدم وجود جنین برای ثبت طلاق الزامی می‌داند، ناظر به زمانی است که امکان آن فراهم باشد. بنابراین در صورتی که مانند فرض سؤال، درخواست طلاق از ناحیه زوج بوده و زوجه در هیچ یک از جلسات دادرسی حضور نمی‌یابد و اقدامی نیز جهت تست بارداری به عمل نمی‌آورد، این امر مانع اقدامات قضایی و نیز ثبت طلاق نیست. همچنین در صورتی که زوجه یائسه یا غیر مدخوله باشد و این امر بر دادگاه محرز گردد، مرجع مذکور می‌تواند با قطع بر عدم وجود جنین، زوجه را از معرفی به پزشکی قانونی برای انجام تست بارداری معاف نماید.

پرسش و پاسخ (پاسخ‌ها از استاد ابراهیمی)

۱. ملاک در یائسه بودن زوجه چیست؟ آیا این مورد در رأی دادگاه منعکس می‌شود؟ اقرار زوجه کفایت می‌کند؟

ملاک در یائسگی سن زوجه است و در متن دادنامه به عنوان «طلاق بائن یائسه» اشاره می‌شود، چون قاضی پرونده در حین رسیدگی و اظهار نظر ماهوی به این نتیجه رسیده است. مع الوصف بعضی ۵۰ سالگی و پاره‌های ۶۰ سالگی را معین کرده‌اند و اختلاف مزبور ناشی از اختلاف مفاد روایات واصله در این زمینه است. مشهور فقها عظام میان دو نظر را جمع کرده و پس از تفکیک زنان به «قریشی» و غیره گفته‌اند: زنان قریشی در ۶۰ سالگی و غیر قریشی در ۵۰ سالگی یائسه می‌شوند. قریشیه کسی است که نژاد او به نضرین کنانه برسد. بنی‌هاشم تیره‌های از این نژاد هستند. مع الوصف به موجب این نظر چنانچه انتساب زن به تیره قریش اثبات شود معیار همان ۶۰ سالگی است و در صورت عدم دلیل اثبات کننده، اصل عدم انتساب، و در نتیجه ۵۰ سالگی است و معیار محاکم نیز همان ۵۰ سالگی است.

۲. آیا رویت گواهی و علم سردفتر کافی است؟

تأکیداً به موجب ماده ۳۱ ق ح خ و ماده ۵۹ آیین نامه اجرایی، گواهی باید اخذ و بایگانی شود، چراکه گواهی عدم بارداری جزء مدارک بایگانی طلاق است.

۳. در گواهی عدم بارداری آیا گواهی ماما کفایت می‌کند؟

آیین‌نامه اجرایی ناظر بر پزشک متخصص است، گواهی «ماما» با هر مقطع تحصیلی در شمول این قانون قرار نمی‌گیرد.

۴. نامه استعلام گواهی عدم بارداری به چه صورتی نوشته می‌شود؟

پزشکی قانونی شهرستان

سلام علیکم

احتراماً در اجرای دادنامه صادره از شعبه و به استناد مواد ۳۱ و ۵۹ ق ح خ و آیین‌نامه اجرایی همان قانون، از خانم فرزند به شماره ملی صاحب عکس الصاقی، آزمایش بارداری انجام و نتیجه بارداری یا عدم آن را به این دفترخانه اعلام فرمایند.

با تشکر سردفتر

۵. اگر زوجه اقرار به بارداری نماید آیا نیاز به اخذ گواهی هست؟

چنانچه زوجین بر وجود جنین اتفاق نظر داشته باشند ابتدا باید مراتب به دادگاه ارجاع و کسب تکلیف شود تا دادگاه درخصوص حمل و نفقهٔ زوجه و حمل آن تعیین تکلیف نماید، سپس درج اقرار آنها در سند طلاق و ثبت دردفتر الزامی است.

۶. در صورت تغییر سن زوجه در شناسنامه تکلیف سردفتر از حیث تعیین سن یائسگی چیست؟ آیا

ادعای زوجه مبنی بر یائسگی بدون رسیدن به سن یائسگی مورد قبول است؟

براساس توضیحات شناسنامه، تاریخ تولد اصلی ملاک قرار می‌گیرد. مناط اعتبار سن اشخاص، شناسنامه است و اقرار زوجه کفایت نمی‌کند.

۷. اگر روز آخر اجرای دادنامه باشد و زمانی برای اخذ گواهی بارداری نباشد تکلیف چیست؟

در صورت انقضای مهلت احصاشده برای دادنامه، دیگر قابلیت اجرا ندارد.

۸. در صورتی که گواهی مخدوش باشد چه باید کرد؟

برای رعایت احتیاط درچنین فرضی یا باید زوجه گواهی مجدد بگیرد یا پزشک مربوطه گواهی مخدوش شده را تأیید و مهر و امضاء نماید.

۹. گواهی بارداری ارسالی از خارج کشور اعتبار دارد؟

گواهی بارداری یا عدم بارداری فقط باید از طریق سرکنسولگری ایران در کشور متبوع اخذ و به ایران ارسال شود.

۱۰. آیا زنان فاقد رحم نیازمند گواهی عدم بارداری هستند؟

زنان فاقد رحم جزء زنانی هستند که در سن «من حیض» قرار دارند، لذا باید عده نگه دارند.

۱۱. آیا گواهی عدم بارداری به زبان انگلیسی کافی است؟

ازآنجاکه گواهی آزمایشگاه معمولاً به زبان لاتین است لذا ضروری است به صورت متن فارسی نیز به صراحت به بارداری و یا عدم آن اشاره شود.

۱۲. در صورت حکم الزام به ثبت آیا گواهی عدم بارداری لازم است؟

از طرفی طلاق به طور شرعی انجام گرفته و صرفاً ثبت آن الزامی شده است، از طرف دیگر قانونگذار برای ثبت طلاق، تکلیف به انجام تست نموده، لذا مستلزم کسب تکلیف از دادگاه صادر کننده حکم الزام به ثبت است.

۱۳. آیا به گواهی عدم بارداری «فاقد عکس زوجه» ترتیب اثر داده می‌شود؟

قاعدتاً گواهی باید عکس دار باشد، چراکه روال هر تستی از حیث گواهی و سلامت نیازمند گواهی ملصق به عکس متقاضی است.

۱۴. آیا محلل باید عقد دائم رسمی انجام دهد یا عقد شرعی و عادی هم کافی است؟

استاد جلیلی: دائم رسمی و حتی دخول.

۱۵. اگر در طلاق نامه شرعی اشاره به عدم بارداری بودن زوجه شده باشد و الصاق به طلاق نامه شرعی

شود، باز هم نیاز مجدد به ارائه گواهی عدم بارداری است؟ زوجین در ایام عده همان طلاق شرعی

سابق هستند و مواقع های صورت نگرفته و در طهر غیرموقعه اقدام به اجرای صیغه طلاق نموده اند

پس چه نیازی به ارائه گواهی عدم بارداری حین ثبت طلاق با حکم الزام به ثبت طلاق است؟

پاسخ استاد صمدی: باعنایت به تاکید ماده ۳۱ ق ح خ که مقرر داشته سردفتر قبل از ثبت (تاکید می کنم

قبل از ثبت) باید گواهی عدم بارداری اخذ کند، لذا با عنایت به مطلق بودن و عدم استثنا، هدف مقنن

به طور کلی این است که قبل از ثبت، گواهی گرفته شود و تفاوتی بین گواهی، حکم طلاق، الزام به ثبت

طلاق قرار نداده است.

مبحث پنجم: افراد و مدارک لازم برای ثبت طلاق

استاد جلیلی

افراد لازم برای ثبت طلاق:

۱. در طلاق توافقی حضور زوجین، عدلین و معرفین
۲. در طلاق‌های یک‌طرفه که زوجه حضور ندارد: حضور زوج، عدلین و یک نفر معرف برای زوج
۳. در طلاق‌های غیابی که زوج حضور ندارد: حضور زوجه، عدلین و یک نفر معرف برای زوجه

مدراک لازم برای ثبت طلاق:

۱. در طلاق‌های غیرمدخوله و یائسه، اخذ گواهی عدم بارداری نیاز نیست؛
۲. در طلاق‌های یک‌طرفه اخذ شناسنامه و کارت ملی طرف غایب لازم نیست و مشخصات از روی سند ازدواج ثبت می‌شود؛
۳. در طلاق‌های یک‌طرفه که اختاریه لازم است اخذ برگ اختاریه، رویت شده و بایگانی آن لازم و ضروری است و در صورت انتشار آگهی باید روزنامه مربوطه اخذ و بایگانی شود؛
۴. در طلاق‌هایی که دادنامه در دفتر اندیکاتور ثبت و به طرف رسید داده شده است، موقع ثبت رسید از طرف اخذ و بایگانی آن لازم است؛
۵. در طلاق‌هایی که زوج موظف به پرداخت حقوق زوجه در اجرای احکام است، اخذ فیش مربوطه و بایگانی کپی آن لازم و ضروری است. در کلیه طلاق‌ها اگر زوجین بی‌سواد باشند، حضور معتمد برای هر یک از زوجین ضروری است، معتمد می‌تواند از عدلین یا معرفین باشد.
۶. در طلاق‌هایی که وکیلی در کار باشد حضور وکیل لازم و ضروری است.
۷. در طلاق‌هایی که سن زوجه کمتر از ۱۸ سال و بذلی در کار باشد، بذل باید به اذن ولی‌زوجه باشد و حضور ولی لازم است. در صورت نداشتن ولی، حکم رشد برای زوجه لازم و ضروری است.

پرسش و پاسخ

۱. آیا شناسنامه و کارت ملی زوجین هر دو در ثبت طلاق لازم است؟ اگر یکی مفقود شده باشد تکلیف چیست؟ مثلاً آیا می‌توان طلاق را فقط با کارت ملی ثبت کرد؟
- پاسخ استاد جلیلی: اگر شناسنامه مفقود شده باشد باید از ثبت احوال تقاضای شناسنامه جدید بکند، بعد تقاضای گواهی مشخصات اخذ و با گواهی مشخصات ثبت طلاق انجام می‌گیرد.

۲. اخذ سند ازدواج یا رونوشت آن الزامی است یا رویه است؟

پاسخ استاد جلیلی: سند ازدواج برای احراز زوجیت است، باید اخذ شود و مقدار مهریه از سند تحقیق شود.

۳. کسی که با عقدنامه عادی ازدواج کرده است، برای طلاق آیا نیازمند حکم اثبات زوجیت است؟ یا ابتدأ حکم طلاق صادر می‌شود؟

پاسخ استاد جلیلی: دادگاه می‌تواند احراز زوجیت کند و حکم طلاق بدهد. اگر در دادنامه به احراز زوجیت اشاره شود آن وقت سند ازدواج لازم نیست.

۴. بایگانی کردن سند ازدواج الزامی است؟

با اینکه الزامی در قانون معین نیست ولی سند ازدواج در طلاق برای مشاهده مهریه لازم است و طبق نظر بازرسان از مستندات لازم به حساب می‌آید، بدان جهت بایگانی آن لازم به نظر می‌رسد.

۵. اگر زوجین زیر ۱۸ سال باشند حضور ولی زوجین لازم است؟

طبق قانون رشد متعاملین، زوجه کمتر از ۱۸ سال در امور مالی حق بذل ندارد و باید با اذن ولی و یا حکم رشد باشد.

۶. آیا «شناسه یکتای ازدواج» برای ثبت طلاق الزامی است؟

از سال ۹۴، شناسه یکتای ازدواج در ثبت طلاق اجباری و لازم است.

۷. چند نفر شاهد و معرف برای ثبت طلاق الزامی است؟

برای ثبت طلاق عدلین (۲ شاهد عادل) و احتیاطاً ۲ معرف

۸. آیا زن می‌تواند شاهد یا معرف طلاق باشند؟

زن در طلاق نمی‌تواند شاهد باشد ولی معرف مانعی ندارد.

۹. آیا وکیل طرفین می‌تواند به عنوان شاهد یا معرف باشد؟

وکیل به جای یکی از زوجین است و نمی‌تواند شاهد یا معرف باشد

۱۰. منظور از عدلین چیست؟

در این مورد به فتوای فقها رجوع شود، عدالت ظاهری را قبول داشته‌اند، شخصی مؤمن و متقی باشد و اگر از آشنایان حال او را بپرسند خوبی آن را تأیید کنند.

۱۱. وظیفه سردفتر در احراز عدالت چیست؟

سردفتر باید دقت کافی در احراز عدالت شاهد طلاق داشته باشد تا صیغه طلاق باطل نشود و این مسئولیت شرعی به عهده سردفتر است.

۱۲. اگر یکی از طرفین یا وکیل طرفین نایبنا باشد تکلیف سردفتر چیست؟

یک نفر معتمد لازم است

۱۳. آیا سردفتر می‌تواند از جانب خود شاهد یا معرف برای طرفین معرفی کند؟

مانعی برای معرفی شاهد نیست ولی معرف کسی است که طرف را بشناسد و هویت او را به دفتر معرفی کند.

۱۴. زمانی که در متن دادنامه ذکر شده ۲۰ روز قابل اعتراض در دادگاه بدوی و ۲۰ روز در دادگاه

تجدید نظر:

الف: قطعیت رأی چند روز بعد از زمان صدور رأی است؟

ب: سردفتر کی می‌تواند از دادگاه بدوی استعلام کند؟ بعد از گذشت ۲۰ روز یا ۴۰ روز؟

ج: آیا سردفتر مکلف است از دادگاه تجدیدنظر نیز استعلام قطعیت کند؟

شعبه باید ۴۰ روز پس از اتمام فرجه تجدیدنظر، در صورت عدم اعتراض قطعیت صادر کند یا اینکه زوجین در شعبه حق تجدیدنظرخواهی را از خود سلب کنند، آنوقت شعبه می‌تواند قبل از فرجه تجدیدنظر قطعیت صادر کند، اگر قطعیت صادر نشود سردفتر پس از اتمام مهلت تجدیدنظر درخواست گواهی قطعیت می‌کند.

۱۵. در طلاق‌هایی که پرونده تجدیدنظرخواهی شده یا در دیوان فرجام‌خواهی شده سردفتر کی و از

کدام مرجع باید استعلام قطعیت کند؟

اولاً فرجام قطعی است، فقط تاریخ ابلاغ رأی فرجامی لازم است. کلاً از شعبه بدوی درخواست می‌شود.

۱۶. اگر در متن دادنامه اشاره به قطعیت دادنامه شده باشد سردفتر مکلف به استعلام قطعیت است؟

اگر در دادنامه به قطعی بودن اشاره شود نیازی به استعلام قطعیت نیست.

۱۷. اگر شناسنامه یا کارت ملی زوجین مفقود شده باشد تکلیف سردفتر چیست؟

زوجین باید نسبت به شناسنامه جدید به ثبت احوال در خواست بدهد بعد با اخذ گواهی مشخصات ثبت انجام بدهد.

۱۸. آیا زن نیز می‌تواند معتمد باشد؟

مانعی نیست

۱۹. آیا زوج می‌تواند معتمد برای زوجه بی‌سواد باشد؟

خیر معتمد می‌تواند از شهود یا معرفین باشد.

۲۰. آیا سردفتر می‌تواند معتمد برای زوج یا زوجه بی‌سواد باشد؟

خیر

۲۱. اگر زوجین هر دو بی‌سواد باشند یک معتمد کافی است؟

برای هر کدام، یک نفر معتمد جداگانه

۲۲. اگر یکی از طرفین زندانی باشند تکلیف چیست؟

اول از شعبه مربوطه درخواست شود زندانی را تحت‌الحفظ جهت ثبت طلاق بیاورند، در صورتیکه غیرممکن باشد، مانند طلاق غائبین پس از ۲ اخطار، با نمایندگی حاکم قابل ثبت است.

۲۳. وظیفه معتمد چیست؟

تفهیم مراتب سند به طرف بی‌سواد

مبحث ششم: اخطار و نشر آگهی

استاد نوروززاده

پیش از این در مورد انواع طلاق و مدارک لازم مطالبی بیان شده است. باید دانست که برخی از انواع طلاق بدون ابلاغ اخطاریه دفترخانه قابل ثبت نیست. در این جلسه به یکی از مدارک و مستندات مهم در طلاق یعنی «اخطاریه دفترخانه» می‌پردازیم. ابتدا لازم است موارد لزوم اخطاریه و مستندات قانونی آن بیان شود.

اگر حکم طلاق به درخواست زوجه و به استناد ماده ۱۱۳۰ قانون مدنی، (اثبات عسرو حرج زوجه) صادر و در مهلت مقرر قانونی، جهت اجرا به دفترخانه ارائه شود، سردفتر مکلف است (طبق ماده ۳۳ قانون حمایت و ماده ۶۱ آئین‌نامه) مراتب را کتباً به زوج ابلاغ نماید. در صورتی که، ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ زوج حاضر نشود، یکبار دیگر اخطاریه صادر و برای اجرا و ثبت طلاق، مهلتی که کمتر از یک هفته نباشد تعیین و ابلاغ می‌شود.

در صورتی که زوج برای عدم حضور خود، عذر موجه اعلام نماید، اخطاریه یک بار دیگر تکرار خواهد شد. معاذیر قانونی که قابل پذیرش است برابر ماده ۳۰۶ قانون آئین دادرسی مدنی خواهد بود. به هر حال با انقضای مهلت‌های مقرر در صورت عدم حضور زوج طلاق وفق مقررات و با نمایندگی دادگاه طبق تبصره ماده ۳۳ واقع و ثبت خواهد شد.

همچنین در صورتی که طلاق به درخواست زوج باشد و گواهی عدم امکان سازش صادر شده باشد در صورتی که زوجه با ابلاغ مراتب، ظرف یک هفته حاضر نشود مجدداً اخطاریه صادر و مهلت حداقل یک هفته برای اجرای طلاق تعیین و ابلاغ می‌شود. در صورت عدم حضور یا عدم اعلام عذر به شرحی که گذشت، نسبت به اجرا و ثبت صیغه طلاق اقدام خواهد شد.

چند نکته:

۱. ابلاغ باید لزوماً به نشانی مندرج در دادنامه باشد. پس نشانی‌هایی که طرف مقابل می‌دهد قابل قبول نیست.

۲. در صورت مجهول‌ال‌مکان بودن طرف غائب، اخطاریه در برای یک نوبت روزنامه کثیرالانتشار چاپ می‌شود.

ممکن است این پرسش مطرح شود که چرا اخطاریه دو نوبت لازم است ولی آگهی یک نوبت؟

تنها مستند در این خصوص ماده ۶۳ آئین نامه است که در آن «آگهی» را مفرد آورده است و دلیل دیگری نیست.

۳. ابلاغ به زوجه باید واقعی باشد و در صورت عدم امکان با رعایت شق اخیر ماده ۶۸ قانون آیین دادرسی مدنی، طلاق قابل ثبت خواهد بود.

وظیفه سردفتر پس از ثبت طلاق

پس از ثبت طلاق (برابر ماده ۶۳ و ۶۵ آئین نامه) سردفتر مکلف است بلافاصله مراتب را به طرف غائب ابلاغ و نسخه ابلاغ شده را بایگانی نماید.

نکته مهم در خصوص اختاریه بحث شکلی آن است. آیا می توان مراتب لازم را طی نامه و با استفاده از سربرگ دفتر انجام داد؟ پاسخ منفی است. در حال حاضر برای این امر، اوراق ویژه سه برگی که جزو اوراق بهادار است موجود است که صرفاً باید از طریق آن اقدام نمود. یک نسخه از این اوراق پس از ابلاغ و گواهی مأمور به دفترخانه اعاده و بایگانی می شود.

آنچه در اختاریه باید قید شود:

۱. شماره و تاریخ صدور
۲. شماره دفترخانه و حوزه ثبتی محل وقوع دفترخانه
۳. نام و نام خانوادگی مخاطب
۴. شغل مخاطب
۵. نشانی مخاطب

متن اختاریه به زوج

آقای..... به موجب دادنامه قطعی شماره..... شعبه..... دادگاه خانواده..... محکوم به طلاق زوجه خود خانم..... شده‌اید. بدین وسیله به شما ابلاغ می شود ظرف یک هفته پس از تاریخ ابلاغ این اختاریه در این دفترخانه حاضر شوید. در غیر این صورت برابر مقررات اقدام خواهد شد.

نشانی دفترخانه / نام و نام خانوادگی سردفتر / امضا

متن اختاریه زوجه

خانم..... برابر دادنامه قطعی شماره..... شعبه..... مراتب طلاق شما و آقای..... صادر و جهت اجرا به این دفترخانه ارائه شده است؛ لذا به شما ابلاغ می‌شود ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ این اخطاریه به این دفترخانه مراجعه فرمایید. در غیر این صورت برابر مقررات اقدام خواهد شد.

البته متن اخطاریه مرحله اول و دوم می‌تواند تفاوت اندکی داشته باشد که برای پرهیز از اطاله بحث به یک نمونه که تقریباً جامع است بسنده کرده‌ایم.

روش ابلاغ

با عنایت به اینکه در حال حاضر سازمان ثبت، جهت ابلاغ «اخطاریه دفترخانه» با اداره پست قرارداد دارد سردفتر اخطاریه را در سه برگ به شرحی که گذشت تنظیم و طی نامه اداری به اداره پست ارسال می‌نماید. مخفی نماند ممکن است با توجه به تفاوت رویه در استان‌های مختلف، خود اداره ثبت اخطاریه‌ها را ابلاغ نماید.

متن نامه به اداره پست یا ثبت

ریاست محترم اداره پست/ثبت.....

با سلام؛ احتراماً به پیوست سه برگ اخطاریه دفترخانه ارسال شد. خواهشمند است دستور فرمایید به مخاطب ابلاغ و نسخه ابلاغ شده را همراه با گواهی مأمور به این دفترخانه اعاده فرمایند.

سردفتر طلاق.....

پرسش و پاسخ

۱. این ابلاغ‌ها واقعیست، قانونی است یا الصاقی؟ در طلاق رجعی وقتی طرفین یا یکی از طرفین برای ثبت

طلاق حضور ندارد چند اخطار لازم است؟

پاسخ استاد نوروززاده: ابلاغ‌ها در زوجه برای رعایت احکام شرعی طلاق، واقعی است. ولی در زوج می‌تواند قانونی هم باشد. اخطاریه ربطی به نوع طلاق ندارد. در همه انواع طلاقی که اخطار لازم است دو بار اخطار می‌شود، لکن چون در رجعی، ابتدا صورت جلسه می‌شود، اخطاریه‌ها در مرحله صورت جلسه است و برای ثبت یک اخطار کافی است.

۲. اگر ابلاغ واقعی به زوجه امکان‌پذیر نباشد تکلیف چیست؟

در این صورت برابر قانون آئین دادرسی، مراتب عدم امکان ابلاغ واقعی باید به وسیله مأمور ابلاغ، گواهی شود. اگر مراتب عدم امکان به وسیله مأمور ابلاغ گواهی شد، ثبت بلامانع است. در نظر داشته باشید حتماً در نامه اعلامی به پست یا اداره ثبت متذکر شوید اختطاریه‌های زوجه را ابلاغ واقعی کنند.

۳. اختطاریه سه برگی است، یک برگ را شخص تحویل می‌گیرد، برگ دیگر را سردفتر، برگ سوم به چه کسی تحویل داده می‌شود؟

استاد جلیلی: اصولاً برگ سوم باید در اداره پست یا ثبت اسناد بایگانی شود ولی متأسفانه پست با برگ رویت شده عودت می‌دهد.

استاد صمدی: از سه نسخه اختطاریه، زمان صدور، یک نسخه از آن در دفتر نگه‌داری می‌شود و ظهر آن توسط ذی‌نفع رسید می‌شود که «دو نسخه اختطاریه را جهت ابلاغ به مخاطب تحویل گرفتم». دو نسخه آن را به ذی‌نفع تسلیم می‌کنیم تا مأمور پست یک نسخه از آن را به مخاطب ابلاغ و نسخه ثانی را با مهر نحوه ابلاغ به دفتر اعاده کند.

۴. اگر مأمور ابلاغ در نسخه ثانی اختطاریه قید کرد آدرس اعلامی شناسایی نشد تکلیف سردفتر چیست؟ در واقع ابلاغ صورت نگرفته است؟

استاد نوروززاده: در چنین مواردی هر چند مأمور ابلاغ باید به همان نشانی مندرج در دادنامه الصاق نماید ولی با فرض عدم شناسایی نشانی، سردفتر باید کپی اختطاریه را پیوست نامه به دادگاه مربوطه ارسال و کسب تکلیف نماید. با عنایت به اینکه تمام ابلاغ‌های دادگاه از طریق سامانه ثنا انجام می‌شود دادگاه ابلاغ کاغذی ندارد. ضمناً آدرسی که دادگاه دارد همان آدرسی است که در دادنامه قید می‌شود. در عین حال با کسب تکلیف از دادگاه باید اقدامات بعدی انجام شود. حتی ممکن است دادگاه دستور به نشر آگهی دهد.

وضعیت مهریه پس از انحلال نکاح

وضعیت مهریه در چهار حالت فوت، طلاق، فسخ و بطلان نکاح

فوت

مهریه تعیین شده و نزدیکی صورت نگرفته است. با فوت هریک از زوجین، زن مالک نصف مهریه است. (ماده ۱۰۹۲ ق.م.)

مهریه تعیین شده و نزدیکی صورت گرفته است. با فوت هریک از زوجین، زن مالک تمام مهریه است.

مهریه تعیین نشده و نزدیکی صورت نگرفته است. با فوت هر یک از زوجین، زن مستحق هیچ مهری نیست. (ماده ۱۰۸۸ ق.م.)

مهریه تعیین نشده ولی نزدیکی صورت گرفته است. با فوت هریک از زوجین، زن مستحق مهرالمثل است. (ماده ۱۰۸۷ ق.م.)

طلاق

مهریه تعیین شده و نزدیکی صورت نگرفته است، زن مستحق نصف مهر خود است. (ماده ۱۰۹۲ ق.م.)

مهریه تعیین شده و نزدیکی صورت گرفته است، زن مستحق تمام مهریه خود است.

مهریه تعیین نشده و نزدیکی صورت نگرفته است، زن مستحق مهرالمتعّه است. ماده ۱۰۹۳ ق.م.

مهریه تعیین نشده و نزدیکی صورت گرفته است، زن مستحق مهرالمثل است. ماده ۱۰۹۳ ق.م.

فسخ نکاح

مهریه تعیین شده و نزدیکی صورت نگرفته است، زن مستحق مهریه نیست مگر در صورت عنن مرد که زن مستحق نصف مهریه است. (ماده ۱۱۰۱ ق.م.)

مهریه تعیین شده و نزدیکی صورت گرفته است، زن مستحق مهر المسمی است. (ماده ۱۱۰۱ ق.م.)

مهریه تعیین نشده و نزدیکی صورت نگرفته است، زن مستحق مهریه نیست. (ماده ۱۱۰۱ ق.م.)

مهریه تعیین نشده و نزدیکی صورت گرفته است، زن مستحق مهرالمثل است. (ماده ۱۰۸۷ ق.م.)

بطلان نکاح

در صورت بطلان نکاح چه مهر تعیین شده باشد چه تعیین نشده باشد، در صورت عدم نزدیکی بین زوجین زن مستحق مهریه نیست و اگر مهریه را گرفته باشد باید مسترد نماید. (ماده ۱۰۹۸ ق.م.)

در صورت بطلان نکاح و وقوع نزدیکی بین زوجین چه مهریه تعیین شده باشد چه تعیین نشده باشد در صورت جهل زن به فساد عقد، زن مستحق مهر المثل است. (ماده ۱۰۹۹ ق.م.)

بذل مهریه در زنان کمتر از ۱۸ سال

نظر کمیسیون قضات: «عقد ازدواج با بلوغ زوجین (بنا به مفاد تبصره یک ماده ۱۲۱۰ ق.م. ناظر به ماده ۱۰۴۱ همان قانون) می‌تواند محقق شود. لذا در مورد سؤال که زوجه کمتر از ۱۸ سال دارد اقدام او به بذل (مهریه حین طلاق) بدون مجوز از دادگاه راجع به رشدش یا موافقت ولی، موجه نیست». (مجموعه نشست‌های قضایی مسائل قانون مدنی، ۱۳۸۳: ج ۱۳، صص ۲۱۶-۲۱۵).